

גליון תת"ו (שנה י"ז)

פרשת חוקת תש"פ

גליון

מעדני אשר

יז"ל ע"י מכון מעדני אשר

מי שלומד בכלל בגלל המשכורת האם אינו נחשב לקובע עיתים לתורה?

בפרשתן י"ט י"ד זאת התורה אדם כי ימות באהל.

בגמ' ברכות ס"ג ע"מ ב' יליף מכאן ריש לקיש שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל.

יש לחקור כל אלו שלומדים תורה בשביל פרנסה כמו מלמד תינוקות וכן אברכים בכלל האם הויא בכלל קובעי עיתים לתורה.

הנה בברכי יוסף אורח חיים סימן קנ"ה מובא בשערי תשובה שם על מה שכתב המחבר ויקבע עת ללמוד כתב דדיין הממונה לדון מותר לדון בעת הקבוע לו ללמוד, ועולה לו ללמוד, דדינא היינו תורה, והיינו דוקא כשאנו נוטל שכר לדון, ומהאי טעמא נמי מלמד תינוקות בשכר אינו עולה לקביעות עתים לתורה, הרב מורי זקני מהר"א אולאי בהגהותיו כ"י מספר זכרון משה וכפ"י זה הלומד בישיבה בעת קבוע ומקבל פרס, אותו הלימוד אינו עולה לקביעות עתים. ויש לחלק קצת.

ובכף החיים סימן קנ"ה כתב דאברכי כולל ומלמדים וכדו' שמקבלים שכר על שעות לימודם, נכון שיקבעו עוד זמן בקביעות עיתים לתורה שלא על מנת לקבל פרס.

ויש שהקילו: שאינם צריכים להשכר שמקבלים הויא שכר בטלה.

איך יכול להיות שאהרן הכהן כשפגש רשע אהב אותו הרי יש מצות עשה של הוכח תוכיח את עמיתך?

בפרשתן כ' כ"ט ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל.

איתא בילקוט שמעוני תורה בפרשתן רמז תשנ"ט על הפסוק הנ"ל למשה לא בכו אלא אנשים מפני שהוציא הדין לאמיתו ומשה היה מוכיחן בדברים ואהרן לא אמר מימיו לאיש סרחת ולאשה סרחת, ולא עוד אלא שהיה רודף שלום שנאמר בשלום ובמישור הלך אתי, ומה תלמוד לומר ורבים השיב מעון מלמד כשהיה אהרן מהלך בדרך אם פגע באדם רע או רשע נתן לו שלום, למחר בקש אותו האיש לילך ולעבור עבירה אמר אי לי איך אשא פני ואראה את אהרן בושתי הימנו שנתן לי שלום ונמצא אותו אדם מונע עצמו מלילך לעבירה.

יש להקשות: איך עבר אהרן על מצות עשה של תורה קדושים י"ט ה"ז הוכח תוכיח את עמיתך, ועיין ברמב"ם ה' דעות פ"ו ה"ז דמי שרואה בחבירו שעושה איסור מחויב להוכיחו, והתורה נאמרה לכל אדם בשוה, ואיך עבר אהרן על זה, כך מקשה בשו"ת מהרש"ג יור"ד חלק א' סימן סימן מ"ג מובא בספרו זהב שבא בפרשתן.

ומתרא: דענינים כאלו שהוא רק למנוע את חבירו מלעשות רע ולהחזירו לדרך טוב, יוכל האדם לקיים באיזה אופן שהוא מרגיש בעצמו שהוא מסוגל לאותו אופן, יש שהוא מקיימו בדרך תוכחה וצעקה, ויש שהוא מקיימו בדרך אהבה והתקרבות, וע"ז אמר בילקוט דמשה היה מסוגל לקיים מצוה בדרך תוכחה, כמו שאמר בכל משנה תורה דברים קשים כגידים, ואהרן ה' מרגיש בעצמו שהוא מסוגל יותר לקיים מצוה זו של הוכח תוכיח ע"י שקירב עוברי עבירה, ובאמת שניהם קיימו מצוה זו.

מדוע לא בכו והספידו את מרים כשמתה כמו שעשו למשה ואהרן כשמתו?

בפרשתן כ"א ותמת שם מרים ותקבר שם ולא היה מים לעדה לשתות וגו'.

איתא בילקוט שמעוני תורה פרשת מסעי רמז תשפ"ו כשמתה מרים לא ספדוה ולא קברוה, אלא משה בראש ואהרן ברגל והלכו וקברוה.

יש להקשות: מדוע עם ישראל לא בכו על מיתת מרים כמו שבכו כל מיתת אהרן ומשה.

ובכלי יקר על הפסוק ולא היה מים לעדה כתב וז"ל על צד העונש חסרו המים, לפי שלא הספידוה כראוי, כי במשה ואהרן נאמר ויבכו אותם בני ישראל וכאן לא נאמר ויבכו אותה, ונאמר ותמת שם ותקבר שם, כי במקום שמתה שם תהא קבורתה לאלתר ונשכחה כמת מלב ולא הרגישו בהעדרה כלל, על כן נחסרו להם המים כדי שידעו למפרע שהבאר היה בזכות מרים.

ומרן הדברי יציב זי"ע שהשבוע חל יומא דהילולא כתב לפי דברי הכלי יקר להסביר דבר נפלא: מה דכתוב בפרשתן שמעו נא המורים ופירש רש"י המורים לשון שוטים, וצריך ביאור מדוע כינה אותם בכינוי שוטים דווקא, ומביא את דברי הכלי היקר הנ"ל, דקשה למה באמת לא הספידוה כראוי, גם צריך להבין דברי חז"ל מו"ק כ"ח ע"מ א' שנסמכה מיתתה של מרים לפרשת פרה, לומר לך מה הקרבנות מכפרים אף מיתת צדיקים מכפרים, וצריך ביאור למה דווקא במיתת מרים נכתב רמז זה שמיתתן של צדיקים מכפרת ולא בשאר צדיקים.

ומתרא: דבמרים היה מקום לחשוב שבחטאה מתה, על שדברה לשון הרע באחיה, ולאפוקי מזה הסמיך את הכתוב את מיתתה לפרשת פרה, לומר לך שלא מתה בעוונה אלא לכפר על עון הדור משום שמיתת הצדיקים מכפרת, ומעתה יש לומר שבאמת כך טעו בני ישראל שהיו סבורים שמתה בעון לשון הרע, ולכן לא נתעסקו כל כך בהספדה, כי חשו בזה לכבודו של משה שדברה עליו, אבל אמתלא זו היתה קיימת כל עוד שהיו נזהרים בכבודו של משה, אבל עתה שבאו עליו בדברי ריבות ולא נזהרו בכבודו, הרי בכך סתרו את הנהגתם הקודמת שלא נתעסקו כל כך בהספדה של מרים משום כבודו של משה ומצאנו בחז"ל שכינו את מי שמעשיו סותרים זה את זה בשם כסיל ושוטה כמו שאמרו בגמ' ראש השנה י"ד ע"מ ב' העושה מחומרי בית שמאי ומחומרי בית הלל עליו הכתוב אומר "והכסיל בחושך הולך" לפי הנ"ל אתי שפיר שכינה אותם שוטים דייקא, כיון שהם סותרים את עצמם בהתנהגותם, שבתחילה תבעו את כבודו של משה ולא הספידו את מרים, ועכשיו הם באים ומריבים אתו ואינם חסים על כבודו, מתוך דרוש ליל ש"ק פרשת חוקת שנת תש"כ מובא ביציב פתגם בפרשתן.

ובתולדות יצחק בפרשתן כתב שמן הראוי היה שיבכו אותה בני ישראל בעבור שהיתה נביאה ובעבור שהיתה אחות אהרן ומשה וכ"ש הנשים שתצאן אחריה בתופים ובמחולות היה ראוי שיבכו אותה בכיה רבה וכמו שמצינו באהרן שבכו אותו כל בית ישראל ולמשה כל בני ישראל ולא עשו כן לכן בעבור שהיה להם כילות ממימי עיניהם ולא בכו אותה לכן עשה הקב"ה מדה כנגד מדה שלא יהיה להם מים לשתות.

גליון זה נודב ע"י ידידינו מו"ח
 הגאון **בן ציון רייך** שליט"א קרית צאנו נתניה
 לעילוי נשמת מורו ורבו
 לשמחו בקודש במסירות ולעמוד לימינו
 הגאון הקדוש שר התורה מנורה הטהורה
 רבא דעמיה ומדברנא דאומתיה בוצינא דנהורה
 רבי **יקותיאל יהודה הלברשטאם** זצוק"ל
 כ"ק מרן האדמו"ר מצאנו
 לרגל יומא דהילולא החל בט' תמוז
 יהא רעוא שזכותו הגדולה של מרן זי"ע תגן עליו להתברך בשפע חיים וכל מילי דמיטב

האם עדיף להשקיע הרבה כסף שיהי' מצבה יפה או לפתוח גמ"ח ?

בפרשתן זאת התורה אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבעת ימים.

יש לחקור מי שרוצה לעשות לעילוי נשמת הוריו מה עדיף האם עדיף להשקיע הרבה כסף שיהי' מצבה יפה או לפתוח גמ"ח או לתרום ספרים לביהמ"ד.

הנה בספר אהבת חסד ח"ב פט"ו בהערה לבל החפץ חיים זצוק"ל כתב "יש אנשים שרוצים לעשות יד ושם לזכר עולם על נשמת אבותיהם ועושים להם מצבה של אבן שיש יקרה ומפותחת בפיתוחי חותם באותיות מוזהבות וכדומה ציורים ופרחים הרבה ויש שמוסיפין לזה נטיעות יפות וכדומה מתענגי בני האדם ומפזרין על אלו העניינים ממון הרבה וחושבין שזה עושיין נחת רוח גדולה לנשמת הנפטר, וכמה טעות טועין אלו האנשים במחשבה הזו, כי באמת נפש הנפטר אחר פרידתו מן העולם הזה הוא מכיר שם בעולם האמת את התכלית הנרצה של תורה ומצות כי הוא רואה שזו היא הסחורה היקרה המהלכת שם בכל העולמות ועבורם יתענג האדם לאור באור החיים ואז יקר מפז אצלו איזה מצוה קלה שעשה בעוה"ז ומתמרמר הרבה על עצמו על שכלה ימי חייו בהשגת תענוגי הבל וכבוד המדומה שהוא צריך לתת דין וחשבון עליהם, וא"כ מה נחת רוח יוכל להגיע לו כשרואה שבניו שכלה עליהם כל כוחותיו וחשב עליהם בחייו שהם יצילו אותו מן הדין בפעולותיהן הנאות והישרות ולבסוף הם מוסיפין עוד תענוגי הבל כאלה, ויותר טוב היה להם שישימו מצבה שאינה יקרה כל כך ובאותיות פשוטות ולא מוזהבות ובלוי ציצים ופרחים ובלוי נטיעות (אבל עצם המצבה הוא ענין נצרך לנפש המת כמ"ש רז"ל בשקלים). ויתר ההוצאות שנופלין ע"ז היה להם לקנות ש"ס וליתנו לבהמ"ד ויכתבו עליו שהוא לזכר נשמת אבותיהם או לעשות מזה גמ"ח קבוע לזכר נשמת אבותיהם ובוזה היה מתעלה נפשם מאד למעלה כי מכל הלואה והלואה שניתוסף להם מ"ע דאורייתא ממילא ניתוסף זכות לאבותיהם גם כן, כמו שכתב בספר יש נוחלין דזכויות ומצות שעושה הבן אחר מיתת אביו הוא כפרה לנפש אביו אף על פי דמנפשיה קעביד, וכתב ע"ז בנו בעל השל"ה וז"ל ולא זו בלבד שמציל את אביו מדינה של גיהנם ומתיר אותו מן היסורין אלא אף זו שמכניסו אח"כ לגן עדן ונותנו במחיצת הצדיקים כדאיתא בזוהר סוף פרשת בחוקתי בן יכבד אב אף על גב שמת מחויב יותר לכבדו דכתיב כבד את אביך דאם אותו הבן הולך בדרך רע ומכשול ודאי מבזה לאביו כו' ואם הבן ההוא הולך בדרך הישר והטוב ומעשיו מתוקנים ודאי שהוא מכבד לאביו בזה העולם לנגד בני האדם ומכבד אותו בעוה"ב נגד הקדוש ברוך הוא והקב"ה מרחם על האב ומושיב אותו בכסא הכבוד עכ"ל הזוה"ק, והנה אם יפה כח הבן לעשות לאביו את כל הכבוד הזה ולהכניסו לגן עדן ק"ו שיפה כוחו לגרום לאביו שלא יהיה נידון בגיהנם וביסורין, ומה שכתב בספר חסידים שאין התפלה והצדקה מועלת כשאדם עושה בשביל אדם

רשע י"ל שלא אמרו כן אלא לגבי איש נכרי אשר לא מזרעו הוא אבל בנו הוא כרעא דאבוה בודאי יועיל ויצויר האדם בנפשו אלו היה הוא בעצמו ח"ו מושלך באש או בשאר יסורים קשים כמה היה חפצו ותשוקתו שבניו יכנסו בעובי הקורה בעבורו באיזה עצה שיוכלו להצילו מזה העונש הנורא כזה וכזה יראה הוא בעצמו לעשות עבור נשמת אביו ואמו שעמלו בכל כוחותיהם עליו עד שעשוהו לאיש להצילם בכח מעשיו הטובים מעונש עונותיהם המר כי בודאי אדם אין צדיק בארץ וגו' ובפרט בתוך שבעה ושלשים שאז כח הדין מתוח יותר כידוע יראה להרבותו עבורם תורה וצדקה וחסד כפי כחו שבזה יצילם מדינה של גיהנם ויביאם לחיי עוה"ב כ"ז יתן החי אל לבו ובמדה שאדם מודד בה ימדדו לו כ"ז התבוננתי מדבריו הקדושים, והנה באמת ע"י כל מצוה שהבן עושה מועיל להנפטר כמו שהובא שם בספר יש נוחלין בשם הראשונים וכ"ש במצוה זו של חסד שנתעורר למעלה ע"ז מדת החסד כמו שכתבנו בפרקים הראשונים בשם חז"ל כמה יועיל זה למעלה לנפש הנפטר שיתנהג הש"י עמו בכל עניניו ג"כ במדת החסד גם שע"ז נזכר שם של אבותיו לעיני הכל לטובה שאומרים אשרי שזה ילד אשרי שזה גדל וממילא נתעורר עליהם זכות ורחמים ג"כ למעלה, וע"ש עוד בדברי בעל השל"ה שהביא כמה מאמרי חז"ל ומסיים שם העושה צדקה בשביל נפש המת (אפילו אם איננו קרובו רק שאיננו רשע וכ"ש כשהוא בנו ובתו או אחיו ואחותו) בודאי הוא עושה הצלה גדולה ונחת רוח לנשמתו ע"י ועיקר הענין הובא ג"כ ביו"ד סוף סי' רמ"ט ע"ש. ע"כ כשאירע ח"ו לאחד שמת לו אחד מיוצאי יריכו בימי עלומיו ולא הניח לו שם ושארית בארץ מהראוי שיעשה לו יד ושם לזכר נשמתו במצוה הקבועה לדורות וכנ"ל אם יש בכוחו ואז לזכר עולם יהיה צדיק ואפילו אם אין בכוחו לזוה עכ"פ יתנדב עבורו איזה ספר הצריך לרבים ללמוד בו ויכתוב עליו את שמו ובכל עת שילמדו בו יהיה נחת רוח לנשמת הנפטר וכן ראיתי רבים נוהגין.

מי שרוצה לעשות לעילוי נשמת הוריו מה עדיף

האם לכתוב ספר תורה או הקמת גמ"ח לזכרו?

יש לחקור מי שרוצה לעשות לעילוי נשמת הוריו מה עדיף האם לכתוב ספר תורה או הקמת גמ"ח לזכרו.

ובחשוקי חמד בבא מציעא דף ל' עמוד ב' הסתפק מה עדיף לעשות לעילוי נשמת אביו שנפטר, לכתוב ספר תורה, או להקים קופת גמילות חסדים, וכתב דלכאורה מצות כתיבת ספר תורה עדיפה מהקמת גמ"ח, משום שהיא מצוה דאורייתא, משא"כ הקמת גמ"ח דהיא מדרבנן וכמו שכתב הרמב"ם פ"ד מהלכות אבל ה"א מצות עשה של דבריהם לבקר חולים, ולנחם אבלים, ואלו הם גמילות חסדים שבגופו שאין להם שיעור, אעפ"י שכל מצות אלו מדרביהם, הרי הן בכלל ואהבת לרעך כמוך, עכ"ד. מבואר שגמ"ח היא מצוה מדרבנן, וכמו שכתב האגרות משה ח"א י"ד סימן רמ"ט דמצוות אלו קלות משאר מצוות, דהרמב"ם קרי להו מצות עשה של דבריהם, אף שהוא מכלל מ"ע ואהבת לרעך כמוך. אך בספר קרית ספר קרי ליה מצות עשה דאורייתא, אך שהפרטים מדרבנן, אמנם להלוות ממון לנצרך היא מצות עשה כמו שנאמר אם כסף תלוה את עמי את העני עמך, אך החובה הוא דוקא כשבאים לבקשו שילוה, אבל להקים קופת גמ"ח לכו"ע אין בזה מצוה מן התורה, ולא שמענו שאדם חייב בזה. ובפרט להפריש סכום גדול לזה, ולכן נראה דכתיבת ספר תורה עדיפה.

וממביא ששמע מחמיו מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל שעדיף הגמ"ח, משום שכתב השאגת אריה סימן ל"ו שאין אנו בקיאים בחסרות ויתרות, ולא מקיימים מצות כתיבת ס"ת בשלימות, יעו"ש. ועוד דמצות כתיבת ספר תורה היא מצוה חד פעמית, אמנם היא מצוה נמשכת, אם משאילה לבית הכנסת ואינו נותנה, אבל מקיימים אותה פעם אחת בלבד, משא"כ מצות הקמת גמ"ח דכל פעם שמבקשים ממנו הלואה, מקיים מצות עשה ובפרט גמ"ח לבני תורה, שבזה מרבה תורה בעולם.

מערכת
"קול המעדנים"
 ניתן לשמוע שיעורי המעדני אשר בהלכה ואגדה
 שנאמרו בקהלות הקודש בארץ ובחול
 במספר **079-5702714**
 וכן קול הלשון ישיר **073-2951280**

חיוב אמונת חכמים בפרט בדורנו במשנתו של מרן הדברי יציב זי"ע
 קרית צאנז נתניה
 דינר לטובת ביהמ"ד הגדול דחסידים ברוסלב
 רמת בית שמש ג' במושב בת עין
 חבורת אברכים קהילת בעלזא בית שמש
 ביהמ"ד "בית גדליה"
 תלמוד תורה בעלזא בית שמש גדול מעלת חזרה
 מג"ש הרה"ג חיים שמחה רייזמן שליט"א

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א
מנהטן

משיב כהלכה שינון ודיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משובות ומשנה ברורה

חידות על הפרשה

- א [חידה]. מה החילוקים בין הפרה שעשה משה רבינו לפרת שאר הדורות?
ב [חידה]. איזה דין בהלכות נדרים נשנה בפרשת השבוע?
ג [חידה]. שירת הבאר במה חלוקה משאר שירות ומדוע?
ד [חידה]. מהיכן ניתן להוכיח מפרשתינו שהבריאה כפופה לעמלי להתורה.
ה [חידה]. הצד השווה בין פרשת חוקת לפרשת שלח, ומה בכל אופן ההבדל בעובדא זה.

ו. צ"ע. מדוע לא מצינו שמשה רבינו ביקש מחילה על חטא של מי מריבה.

דיעת ההלכה - הלכות שבת

ז [גמר מלאכה בבישול, חידוד. ר' אהרן ור' חיים מקפידים לעשות בשבת בבוקר קידושא רבה כשעה לפני הסעודה ולאכול בקידוש זה דגים מלוחים, כל אחד מהם קנה בשוק דג מלוח, שבגלל מליחותו אינו ראוי לאכילה כמו שהוא. בשבת בבוקר לקחו ר' חיים ור' אהרן, כל אחד בביתו, כוס (כלי שני) ובו מים בחום של יותר מיד סולדת בו, והדיוח בו, כל אחד בביתו, את הדג המלוח שברשותו, ובכך הכשירו את הדגים לאכילה. ר' אהרן עשה בכך איסור תורה ולר' חיים מותר לעשות זאת, (אמנם ראוי שיחמיר שלא לנהוג כך למעשה), הכיצד?

ח [דין אשה בקידוש. ביום הולדתה שחל בשבת בקשה הגב' באום מהרב באום רשות לעשות את הקידוש לביל שבת ולהוציא ידי חובה אותו ואת ילדיהם. האם מותר לה לעשות זאת? מה הדין אם יהיו בביתם אורחים שאינם בני ביתה?

ט [מסיכה ברה"ר. ר' שלמה ביקש ללכת לכותל המערבי בשבת, ואמרו לו שא"א ליכנס שם ללא לבישת מסיכה, והוא חושש על מקצת מהרחובות שהולך בדרך לדונם כרה"ר דאורייתא, האם מותר לו ללכת כשהוא לבוש מסיכה?

דף היומי

י [חידה. קשר בין הנלמד השבוע בדף היומי לפרשת השבוע.

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [בברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזרת"י לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח מנ"א

שמות הזוכים לחודשים אייר סיון יפורסמו שבוע הבא אי"ה

האם הבאר לעם ישראל היה בזכות אברהם או בזכות מרים?

בפרשתן כ"א ותמת שם מרים ותקבר שם ולא היה מים לעדה לשתות וגו'.

וברש"י מאכן שכל ארבעים שנה היה להם הבאר בזכות מרים, ולכן כשמתה זה נפסק.

וכן איתא בגמ' תענית ט' עמוד א' שהבאר לעם ישראל במדבר היה בזכות מרים.

ולכן איתא בגמ' שבת ל"ה דנקרא בארה של מרים.

יש להקשות: למה נקרא הבאר בארה של מרים, ואילו המן שהיה בזכות משה ועמוד הענן שהיה בזכות אהרן כמבואר בגמ' תענית ט' ע"מ א' לא נקראו לחמו של משה וענני אהרן, כך מקשה החתם סופר פרשת וירא ד"ה יוקח נא ע"ש מה שתיירץ.

איכא כמה טעמים מדוע היה הבאר בזכות מרים:

- א. הבאר בזכות מרים שאמרה שירה על המים שנא' שמות ט"ו ותען להם מרים שירו לה' ובמי באר חוקת כ"א אז ישיר ישראל את השירה הזאת, כך כתוב במדרש רבה פרשת בראשית.
- ב. כי היה הבאר בזכות מרים, שהיה לה זכות המים ממשה, שנאמר "ותצב אחותו מרחוק", כך כתב ברבינו בחיי בפרשתן.
- ג. הבאר שהיה מספיק להם כל צורכיהם בזכות מרים שאחזה במדת גמילות חסדים, שכן נאמר ותחיינ את הילדים שהיו מספיקין להם מזון, כך כתב בכלי יקר בפרשתן.
- ד. שלכן היתה הבאר בזכות מרים, כיון שטבילה היא חיוב הנשים טפי מאנשים, כך כתוב בספר טעמי מסורת המקרא לרבינו יהודה החסיד זצ"ל פרשת חוקת.
- ה. דכמו שצדקת אשה אינה אלא להביא אחרים לידי קדושה, כדאיתא בגמ' ברכות דף י"ז א' הני נשי במה קזכיין באתנוי גברי וכו' והכי נמי מים הוא מקוה טהרה המביא לידי קדושה, ומשו"ה נסמכה מיתת מרים לפרה, וכדאיתא בגמ' מ"ק כ"ח למה נסמכה מיתת מרים לפרה, לומר לך מה פרה אדומה מכפרת כך מיתת צדיקים מכפר, היינו דפרה אדומה מטהרת את ישראל שיכולין לבא לידי קדושה, כך כתב הנצ"ב בספרו מרומי שדה תענית ט' עמוד א'.

יש להקשות: הרי איתא בגמ' ב"מ פ"ו ב' בשכר שאמר אברהם אבינו למלאכים יוקח נא מעט מים זכו לבארה של מרים, חזינן דהבאר היה בזכות אברהם, כך מקשה שם במהרש"א.

איכא כמה תרוצים:

א. דאלו בזכות אברהם לבד היו זוכין בזה רק לשעה, ורק בזכות מרים זכו לכל משך ארבעים שנה שהיו במדבר, כך תירץ במהרש"א ב"מ פ"ו ע"מ ב'.
ובתורה תמימה בפרשתן כתב: דצריך לומר דמה שכתב לכל מ' שנה לאו דוקא הוא, דהא משמתה מרים נפסק הבאר, כמבואר כאן, ועדיין לא תמו הארבעים שנה, אלא כונתו לכל זמן שהיתה חיה.
והעיר על המהרש"א: דמהיכי תיתא להגדיל זכות מרים יותר מזכות אברהם לומר שבשבילו היו זוכים רק לשעה.

ב. עיקר ביאת הבאר היתה בזכות מרים. אך בלא זכותו של אברהם אבינו היתה הבאר באה ביישוב ולא במדבר וע"ש שהביא ראיות לדבריו, כך תירץ ביפה תואר במדרש ב"ר פרשה מ"ח י'

ג. הפירוש זכו לבארה של מרים, כלומר זכו שיצאה מהם מרים שבשבילה זכו לבאר, וקיצור לשון הוא, והכונה כמו שהיה אומר זכו למרים שבזכותה ניתן הבאר, וכהאי גונא צריך לפרש מה דאיתא שם בגמ' ב"מ פ"ו בשכר חמאה וחלב שנתן לאורחיו זכו למן, אף על פי שכאן מבואר בסוגיא שזכו למן בזכות משה, וכן מה שם שם בשכר והוא עומד עליהם זכו לעמוד הענן, אף על פי שבגמ' תענית ט' ע"מ א' מבואר שבזכות אהרן זכו לזה, וצריך ג"כ לפרש ע"ד שכתבנו שבשכר שעשה אברהם מה שעשה זכו בניו שיצאו מהם משה ואהרן שבזכותם ירד המן ולווח ענני כבוד, כך תירץ בתורה תמימה בפרשתן.

יש לציין לדברי רבינו אביגדור זצ"ל בפירוש התורה שכתב וז"ל "ומשם בארה" כ"א ט"ו אותיות אברהם כלומר, בזכות אברהם ניתן הבאר ע"כ, ויתרוץ באחד מהתרוצים שכתבנו.

תגובות אפשר לשלוח

עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שוויץ שליט"א רח"ת תכלת מרדכי 4/15 רמת בית שמש

לבירורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560

מייל: m0533166560@gmail.com

פקס: 077-4448278

מכתבים לצעררת

מדוע כשאמר למה רבינו מדוע התנשאו על קהל ה' נפל על פניו

מה שהקשתם בשם הגאון רבי שלמה קלוור זצ"ל על מה שכתוב בפרשת קרח ויהיו חרש ואהרן על משה ואהרן ויאמרו עליהם רב לכם כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע התנשאו על קהל ה' וישמע משה ויפול על פניו דיש להקשות מדוע נפל משה ורבינו על פניו כשאמר לו מדוע התנשאו על קהל ה', הרי והאיש משה עניו מאוד מה איכפת לו מה שאומרים, ויתרצם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קתה גראס שליט"א חבר הבר"צ קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, הישר הטוב, בית הוראה דשיבת מיר, לשכת הפוסקים ביתר עילית, אוצר הפוסקים סודוהאן, ענין תורה פסנות ירושלים (בדור"ק)
נראה לתרץ בכמה אופנים, א} לא התפלל אה' לו ורק אמר להם בזאת תדעון וקבלם אם לא ה' שלחם, ב} רק תפילה שמתפללים כל יום אותו התפלל צריך לכזון דעתו כדי שיוכל להתפלל בכוונה כיוון שמורגל כבר כל יום להתפלל אותו תפילה, אבל פניהם של התפללה משה עכשו אינה תפילה רגילה, ובודאי יכול להיות כל אפילו בעת שאינו מיושב כל כך, ג} בכל פעם אדם ואומרים דמי שהוא טובענינו יחיל לכזון בתפילתו דאינו מטיח דעתו מכעסו וכדומה, אבל כאן אדברתה התפילה היה מחמת חרון אף שררה לו בודאי בשעת התפילה אינו מטיח דעתו מהתפילה ההיא והיה על מה שחרה אפו, ד} ע"פ המבואר סימן צ"ח במשנה ברורה סי' מ"ו שהוא כבועס ורוצה להתפלל מתוך כעס יראה להסיר מתחילה המחשבות המטרידות אותו וע"כ, הכי נמי הסיר משה המחשבות המטרידות אותו ואח"כ התפלל.

הרה"ג יוסף קרביץ שליט"א מודיעין עילית
נראה לתרץ, דש ב' סיני תפילות א} תפילה קבועה לכל בזה אמרינן שצריך להתפלל בכוונה ולא מתוך כעס דעתה אימה ויראה ה' תפילת יחיד בשעתה, דאם לא עתה אימתה, כגון תפילה בשעת צרה, בזה ודאי דאלי"פ מישבת דעתו ומישיבת עליו, מ"מ אין מן אלה אלא דווקא עתה להתפלל, ודאי יש לו להתפלל אפילו אם אין דעתו מיושבת עליו, ואי"כ יש לומר שמשם רבינו אר"פ שכעס היה יכול להתפלל דעתה היה זמנה להתפלל דהוה תפילה בשעת צרה.

הרה"ג שמואל חיים שטרנבוך שליט"א הר נוף
נראה לומר דכעין קושייתכם שואל הנצי"ב על הפסוק שמת"ח ה"ו ויצא מעם פרעה בחרי אף על רש"י איך שרה על משה ורוה"ק הרי היה בכעס ולא תרץ, ומצינו גם שמשם קצת על דתן ואבירים כשהותרו את המן שמת"ח ה"ו ושיי לתרץ על פי הארוחת וצדיקים הרע הכעס וז"ל אר"פ שהעסק מדה ירעה מאד מ"מ צריך אדם להנהיג עצמו בקצת העתים במדת הכעס כגון לסיק שעתיד יהיה רע, ואי"כ ליסר רשעים צריך מידת הכעס ולכן במקומות שמשם מוכיח את הרשעים אין חסרון בזה שכעס ולכן שורה עליו השכינה וגם בפרשתנו יכול להתפלל מיד.

הגאון דוד לייסיצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א
נראה לתרץ, ולא כעס לכבודו אלא לכבוד שמיו ולכבוד אחיו אהרן לכן היה מותר להתפלל.

איך יכול להיות שעדת קורח חשדו למשה רבינו באיסור החמור ביותר
למה שהקשתם בשם הגאון רבי שמואל א"פ זצ"ל שמה שכתב קורח וידענו קנא את אשתו ומשה, שנאמר ומשה יקח את האלה ונסה לו מחוץ למחנה, דיש להקשות איך יכול להיות שעדת קרח חשדו בעון החמור ביותר, דבר זה רחוק מן השכל מאד לחשוב את משה בעבירות החמורות ביותר, שכל יהודי פשוט אינו נכשל בהם חס ושולם, ויתרצם בכמה אופנים.

הרה"ג ישראל נח גוטמן שליט"א ירושלים
נראה לצייין חתם סופר ומה שכתב קורח וידענו קנא את אשתו ומשה, שנאמר ומשה יקח את האלה ונסה לו מחוץ למחנה, דיש להקשות איך יכול להיות שעדת קרח חשדו בעון החמור ביותר, דבר זה רחוק מן השכל מאד לחשוב את משה בעבירות החמורות ביותר, שכל יהודי פשוט אינו נכשל בהם חס ושולם, ויתרצם בכמה אופנים.

הרה"ג יצחק קדמון שליט"א נוף אר"ון
שמעתי מבארנים, שהרי בדור המדבר לא נכלשו הנשים בחטאי האנשים וכמו שלא חטאו בחטא העגל, כדאייתא בפרקי דר"א פרק מ"ה, והנשים לא נתנו זהב לעגל וכי ולכן גם בעדת קורח דווקא האנשים החזיקו במחלוקת ולא הנשים, ולפיכך חששו האנשים שמעת אשה ידבר עם נשותיהם, וישכנעו את הנשים למנוע את המחלוקת ולהניא את בעליהן למלחמה בקורח וכמו שהנשים שאלו את אהרן, ולכן כל אחד קינא את אשתו ומשה, וגרם שאשתו התרחק ממשה כך לא יוכל משה לדבר איתה ולשכנע אותה להשקיט את המחלוקת.

הרה"ג ישראל חיים ווינברג שליט"א כולל מצודת התורה צאנז בית שמש
הבה"ח ברוך גנזר ני"ו ישיבת שפת אמת וידועין חפה
נראה להאיר, מה שמצאתי בספר תורת שמואל להלמיך הרה"ק המניח פלאותיו ויצא פישה לו שכתב לפרש, כי אמרו חז"ל שאון בן פלג אשתו הלאה ועל כן היו קרח ועדתו יסילך משה אצל נשותיהם ותן בליבם להניא את ממלכותו ונשים ונשים ונשים קלות וודאי ישמעו לו, לכן קינא כל אחד לאשתו ומשה והודיר אותה לכל תוקר אל משה ותדבר עמו, ובה לא יוכל משה לפתותן לעצה זו. ומשה היה בן כדעתו, ועכשיו שקינא כל אחד לאשתו ומשה, לכן וישמע משה ויפול על פניו, כי ימעה אבדה עצונו להניא את לב החולקים עלי ועל ידי נשותיהם.

הרה"ג יחזקאל יהושע קדושי מאסקאוויטש ני"ו ישיבת עץ חיים צאנז
נראה לתרץ בדפטר קלוטין אמרי יוסף האריך לתרץ קושיא הג"ל ע"ש.

הבה"ח מיכל שנק ני"ו ישיבת רבי ברוך ברוך צאנז נתנה
נראה לצייין דהגאון יצחק דפרפורס המניח מוילוקומיר האריך לתרץ קושיא ע"ש.

האם יש ענין למקור בקצמנו את הציצית לבגד משום מצוה בו יותר מבשלוחן
מה שהבאתם מדברי שו"ת מגדות אליהו שכיון שלכמה פוסקים תליית הציצית בהבגד הוא בכלל גדילים תעשה לך, אי"כ שייך ביה מצוה בו יותר מבשלוחן.

הרה"ג נתנאל שטלר שליט"א שפע חיים צאנז מאס"כ
נראה לתפיל, ולענ"ד לא צריכין לזה, דאם בלא"ה אף אם נאמר דאין הטלת הציצית מצוה גמורה, עכ"פ מידי הכשר מצוה לא נפקא, ומבואר בגמ' קידושין דלא ע"א דבבב'קושיין אמרינן מצוה בו יותר מבשלוחן, אף לדעת הרא"ש הטובת פיק א"סין ג"א אין קידושין מצוה אלא הכשר מצוה, דמה"ט אין מברכין אפר קדשנו במצותו וצונו לקדש את האשה, ע"כ, הרי דאף בהכשר מצוה אמרינן מצוה בו יותר מבשלוחן, ויבואר מה שהביא הטור בהלכות פסח ח"ב ה"כ על אביו הרא"ש שהיה עומד על עשיית המצות ומזור העוסקים בהם ומייסע בעריכתן, ובמג"א ע"ס ט"ב דהיינו משום דמצוה בו יותר מבשלוחן, הרא"ש לשיטתו דאף בהכשר מצוה אמרינן מצוה בו יותר מבשלוחן.

הרה"ג יצחק צבי לייבוויץ שליט"א מונשית תפחה
נראה להעיר, דהגרא"ח קנייבסקי שליט"א בספרו קרית מלך האריך בזה והביא ריה מהמעשה דהוה מסכת יבמות במעשה דפנתחת.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג **יעקב דייטש** שליט"א ירושלים לרגל שמחת הבר מצוה לבנו היניק וחכים ממר **יששכר דב** ני"ו וברכת מול טוב לאביו ידידינו הגאון המפורסם רבי **מתתיהו דייטש** שליט"א רבה של ומת שלמה יהא רעוא שבוכות זכירי רבבות יוכי לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם ויצליחו בכל אשר יפנו

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **משה חיים יוספוביץ** שליט"א קרית צאנז נתנה לרגל שמחת אירוסים בתו במז"ט ע"ג הבה"ח **מוני משה שמואל קלוור** ני"ו מבחרי ישיבת צאנז בנו של ידידינו הרה"ג **אהרן יהושע קלוור** שליט"א מ"ח הגפלאים הליטת חיים יהא רעוא שבוכות זכירי רבבות יוכי לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם ויצליחו בכל אשר יפנו

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג **שמעוני יוספוביץ** שליט"א קרית הבעש"ט פתח תקוה לרגל יומא הדילולא של מרן הדברי יצבי ז"ע ולרגל שמחת נשואי נכדו מורנו **יחזקאל שרגא יוספוביץ** ני"ו מבחרי ישיבת צאנז לבן בנו ידידינו הרב **נתן נטע** שליט"א ע"ג במז"ט יהא רעוא שבוכות זכירי רבבות יוכי לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם ויצליחו בכל אשר יפנו

גליון זה נודב ע"י ידידינו המוהל המומחה הרב **לוי יצחק פוריים** שליט"א בני ברק לרגל שמחת נשואי נכדתו בת לחתנו ידידינו הרב **חנוך רייזל** שליט"א מאשיה היחיני בני ברק ע"ג הבה"ח מורנו **יחזקאל שרגא יוספוביץ** ני"ו בנו של ידידינו הרב **נתן נטע** שליט"א שום השתתף בהוצאות הגליון יהא רעוא שבוכות זכירי רבבות יוכי לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם ויצליחו בכל אשר יפנו

גליון זה נודב ע"י ידידינו המכבד את ה' מרגונו הרב **אהרלה סאמט** שליט"א בית שמש לעילוי נשמת הגאון הצדיק רבי **אהרן קאהן** זצ"ל בן הגה"ק **שמואל יעקב** זצוק"ל אב"ד דבני אמונה מונש" כ"ד סיון האי שתא ת.ג.ב.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו המאיר לארץ דורש טוב לעמו הרה"ג רבי **מאיר שוורץ** שליט"א מנודיה מכי הרבים לרגל שמחת הולדת בנו במז"ט וברכת מול לאביו הגאון המפורסם רבי **חיים יעקב מנחם שוורץ** שליט"א ומו"ק יקרת רובא רבית תחילה לנאה ולחתו הרבי **יונה פרייזמן** שליט"א יהא רעוא שבוכות זכירי רבבות יוכי לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם ויצליחו בכל אשר יפנו